

י"ז בטבת, תשע"ח. 4.1.2108

גיליון מס' 591

פרשת שמות

לכל איש יש שם?

מאת אלעד אדר, שדה אליהו

בתחילת פרשת השבוע נקרא פרשה קטנה, אשר בשל פתיחתה במילה שמות, זכתה לתת את השם לפרשה ולחומש כולו. אלא שפרשה זו נראית מיותרת לחלוטין. לא מזכירים בה את כל השמות אלא רק את בני יעקב. ובכלל, מדוע חשוב להזכיר את שמות היורדים? הרי הם כבר הוזכרו בפירוט מלא בפרשת ויגש.

יתכן והבחירה לקרוא לפרשה ולחומש בשם **שמות**, היא הסיבה לכך שהפרשיה הזו הגיעה לכאן.

אם נתבונן בפרשה כולה, נראה שנושא השמות הוא לא נושא צדדי בה. החל מהחזרה על רשימת השמות של יורדי מצרים, המוכרת לנו מפרשת ויגש, עבור בסיפור הולדת משה, בו באורח פלא "נעלמו" השמות, משם לדמותו של חותן משה – רעואל? יתר? (חז"ל הרי מונים לו 7 שמות שונים), וכלה בעיסוק בשמותיו של ה' במעמד הסנה, המתגלים ביציאת מצרים.

עיון נוסף בפרשה הקצרה הפותחת את פרשתנו, יכול להאיר את הדברים באור מיוחד. בניגוד לדור הראשון, בו לכל אחד יש שם והוא מבטא פרסונה מסוימת, התיאור של בני ישראל לאחר מות דורו של יוסף דווקא חסר שם באופן מוקצן. לא רק שבני ישראל פרים ורבים במצרים, הם אפילו משריצים. משריצים?! איזה ביטוי מזעזע זה לתאר ילודה מרובה! מה גדול יותר מהפער בין התייחסות לאדם כאישיות בעלת שם, לבין התייחסות אליו כשרץ, כיצור שכל מעלתו הוא ריבוי החיים, בלא שום משמעות וייחוד.

מעבר זה בסגנון התיאור, מבטא, כמובן, גם שינוי מהותי שחל בבני ישראל. מדור של אנשים, נפילים, חשובים ומיוחדים באישיותם, בעלי שמות, הפך העם להיות ריבוי עצום של חיים, אך בלא ייחוד ומשמעות. עם של עבדים. במצרים שמרו ישראל על נבדלות, ואולי על גבולות מסוימים של קדושה, אבל איבדו את ההתבטאות האישית, ואת החיבור הייחודי והאישי שלהם לדרכו של עם ישראל.

מעניין לראות שדווקא לדור כזה, הקב"ה בוחר להתגלות בצורתו המלאה. כשמשה שואל לשמו של הקב"ה כלומר, למהותו שעומדת להתגלות, הקב"ה אומר שהוא עומד להתגלות בשם שבו ייזכר לעולם, שם שבפרשה הבאה נלמד לדעת שהוא גדול יותר מהשם שהתגלה לאבות.

אם כן, ישנה כנראה מעלה מיוחדת בדור זה. מעלה שהדור בעל השמות, הייחוד והעוצמה, לא מצליח להגיע אליה. מה מעלתו של דור השרצים? מה מעלתו של דור שאיבד את האישיות המיוחדת, את העוצמה האישית, את האינדיבידואל?

בתורת איז'ביצא (חצר חסידית שנוסדה על ידי רבי מרדכי יוסף ליינר, תלמידו של רבי שמחה בונים מפשיסחה בעיירה איזביצה) למדנו, שדווקא בדור זה יכולה להתגלות המהות הפנימית האמתית. כשאנשים שניחנו בסגולות עליונות, כדוגמת האבות, מגיעים להישגים, הדבר מובן ומסתבר. אבל, כשדור של נמיכות קומה ושיפלות העוצמה האישית, מצליח לשמור על היהדות, ברמה נמוכה ככל שתהיה, יש בכך עדות מופלאה על השורש העמוק שהיהדות נמצאת בליבו.

גם אצל האדם הפרטי, יכול להיווצר מעין שינוי שכזה. כל אדם בצעירותו חלם להיות בעל שם, בעל ייחוד וחידוש נפלא בעולם. ברם, ברבות השנים, והמטלות, השגרה והשחיקה, יכול אדם לעצור ולהסתכל על עצמו, ולהגיע למסקנה, שגם הוא נהיה כעבד במצרים.

אבל האם זו מעלתו? האם חלומו אבד? מלמדת אותנו הפרשה, שדווקא במצבים אלה, מצבים של איבוד השם, זוכה אדם לחשוף את יסודות נפשו, שורשי אמונתו, החלקים שהם אמתיים ונצחיים בו.

הבה ונשמח בחלקנו. חלק שאין לו שם וכבוד חיצוני, אבל יש לו מעלה ונצח, שלא יאבדו לעולם.

בהמשך החומש נלמד לדעת, מהו שמו האמתי של העם או האדם, וכיצד, בעזרת ה', הוא זוכה להאיר את אורו בעולם.

אלעד אדר, חבר קיבוץ שדה אליהו. נשוי בשמחה והורה אחראי על 5 נשמות. מלמד בבית הספר שק"ד.

דף פרשת שבוע על הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il